

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર/સ્પેશિયલ દીવાની અરજી નંબર ૧૪૧૫૫/૨૦૨૫

સાથે

આર/ સ્પેશિયલ દીવાની અરજી નંબર ૧૭૮૫૦/૨૦૨૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી નિર્ઝર એસ. દેસાઈ

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર		
	હા.	ના.
	હા.	

ગોપીબેન ભગવાનભાઈ પટેલ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

ઉપસ્થિતિ:

અરજદારો નંબર ૧, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬,
૭, ૮, ૯ વતી દીપક એન. ખાનચંદાની (૭૭૮૧)

અરજદારો નંબર ૧, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬,
૭, ૮, ૯ વતી શ્રી બી. પી. ગુપ્તા (૩૩૭)

સામાવાળાઓ નંબર ૧, ૨, ૩ વતી આકાશ ગુપ્તા, આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર

સામાવાળા નંબર ૪ વતી શ્રી યુ. એમ. શાસ્ત્રી (૮૩૦)

સામાવાળા નંબર ૫ વતી ડાયરેક્ટ સર્વિસ દ્વારા નોટિસ બજાવવામાં આવી

સામાવાળા નંબર ૫ વતી સિદ્ધાર્થ આર. ખેસ્કાની (૯૪૮૩)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી નિર્ઝર એસ. દેસાઈ

તારીખ: ૦૪/૦૫/૨૦૨૬

સંયુક્ત મૌખિક ચુકાદો

૧. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ખાનચંદાનીએ રજૂઆત કરી કે બંને અરજીઓમાં
હકીકતો સમાન છે. સામાવાળા અમદાવાદ અર્બન ડેવલપમેન્ટ કન્સલ્ટન્સી વતી
વિદ્વાન વકીલ શ્રી ખેસ્કાની માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી યુ. એમ. શાસ્ત્રી,

વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્મેન્ટ પ્લીડર શ્રી આકાશ ગુપ્તા અને વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી ચુક્તા સુમરા દ્વારા આ હકીકતનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો નથી.

૨. તમામ વિદ્વાન વકીલો એ બાબતે સંમત થયા કે પ્રસ્તુત અરજીઓ ખાસ દીવાની અરજી નંબર ૧૩૯૦૬/૨૦૨૫ માં આ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા તારીખ ૦૯/૧૨/૨૦૨૫ ના નિર્ણયથી આવરી લેવાયેલી છે, આથી આ બાબતોને આખરી સુનાવણી માટે હાથ ધરવામાં આવી છે. આથી, રુલ. વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્મેન્ટ પ્લીડર શ્રી આકાશ ગુપ્તા, વિદ્વાન વકીલ શ્રી યુ. એમ. શાસ્ત્રી અને વિદ્વાન વકીલ શ્રી ખેસ્કાની વતી વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી ચુક્તા સુમરા સામાવાળાઓ વતી રુલની બજવણી સ્વીકારે છે.

૩. બંને બાબતોમાં હકીકતો સમાન હોવાથી, જેનો સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા ઇનકાર કરવામાં આવ્યો નથી, તેથી સ્પેશિયલ દીવાની અરજી નંબર ૧૪૧૫૫/૨૦૨૫ માંથી હકીકતો લેવામાં આવી છે.

૪. પ્રસ્તુત અરજી દ્વારા, અરજદારે નીચે મુજબની દાદ માટે વિનંતી કરી છે:

એ) આપ નામદાર કૃપા કરીને આ અરજી દાખલ કરી મંજૂર કરવા મહેરબાની કરે.

બી) આપ નામદાર કૃપા કરીને ન્યાયના હિતમાં અરજદારોને પ્રથમ ઉચ્ચતર પગાર ધોરણની બાકી નીકળતી રકમ મંજૂર ન કરવા બદલ સામાવાળા સત્તાધિકારીઓની નિષ્ક્રિયતાને રદ કરી બાજુ પર મૂકતી રીટ ઓફ મેન્ડામસ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રીટ, આદેશ અને અથવા નિર્દેશો જારી કરવા મહેરબાની કરે.

સી) આપ નામદાર કૃપા કરીને ન્યાયના હિતમાં એવી ઘોષણા કરતી રીટ ઓફ મેન્ડામસ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રીટ, આદેશ અને અથવા નિર્દેશો જારી કરવા મહેરબાની કરે કે અરજદારો તેમના હકદાર હોવાની તારીખથી એટલે કે ૯ વર્ષની સેવા પૂર્ણ થવા પર રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના પગાર ધોરણમાં પ્રથમ ઉચ્ચતર ગ્રેડ મુજબ સુધારણા પર બાકી નીકળતી રકમ મેળવવા માટે તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૨૨ ના સરકારી ઠરાવની તારીખ સુધી હકદાર છે અને આગળ સામાવાળા સત્તાધિકારીઓને અરજદારોને તે ચૂકવી આપવા આદેશ કરવા મહેરબાની કરે.

ડી) આ અરજીની મંજૂરી, સુનાવણી અને આખરી નિકાલ પેનિંગ હોય ત્યાં સુધી, આપ નામદાર કોર્ટ કૃપા કરીને સામાવાળા સત્તાધિકારીઓને અરજદારોને તેમના હકદાર હોવાની તારીખથી એટલે કે ૯ વર્ષની સેવા

પૂર્ણ થવા પર રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના પગાર ધોરણમાં પ્રથમ ઉચ્ચતર ગ્રેડ મુજબ સુધારણા પર બાકી નીકળતી રકમ તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૨૨ ના સરકારી ઠરાવની તારીખ સુધી ચૂકવી આપવા આદેશ કરવા મહેરબાની કરે.

ઈ) આપ નામદાર કૃપા કરીને ન્યાયના હિતમાં અન્ય કોઈ અને વધુ રાહતો જે યોગ્ય અને ઉચિત જણાય તે મંજૂર કરવા મહેરબાની કરે.

૫. અરજદારોનો એવો કેસ છે કે અરજદાર નંબર ૪ સિવાયના તમામ અરજકર્તાઓ પ્રાથમિક શિક્ષકો છે જેઓની નિમણૂક તારીખ ૦૫/૦૮/૨૦૧૧ ના રોજ કરવામાં આવી હતી, જ્યારે અરજદાર નંબર ૪ ની નિમણૂક વર્ષ ૨૦૧૦-૨૦૧૧ ની ભરતી પ્રક્રિયાના અનુસંધાને બોટાદ જિલ્લાની વિવિધ પ્રાથમિક શાળાઓમાં તારીખ ૦૫/૦૭/૨૦૧૦ ના રોજ કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તમામ અરજદારો તેમની ફરજો ખંતપૂર્વક અને નિષ્ઠાપૂર્વક બજાવી રહ્યા છે.

૫.૧ તારીખ ૧૬/૦૮/૧૯૯૪ ના સરકારી ઠરાવ અનુસાર, રૂપિયા ૧૪૦૦-૨૬૦૦ ના પગાર ધોરણમાં રહેલા પ્રાથમિક શિક્ષકો તેમની ૯ વર્ષની સેવા પૂર્ણ

થવા પર રૂપિયા ૫૦૦૦-૧૫૦-૮૦૦૦ (રૂપિયા ૪૨૦૦ ના ગ્રેડ પે) ના ઉચ્ચતર પગાર ધોરણ માટે હકદાર હતા.

૫.૨ જોકે અરજદારોએ વર્ષ ૨૦૧૮-૨૦૨૦ દરમિયાન ૯ વર્ષની સેવા પૂર્ણ કરી લીધી હતી અને તેથી તેઓ પ્રથમ ઉચ્ચતર પગાર ધોરણ માટે લાયક બન્યા હતા, તેમ છતાં સામાવાળાઓએ સંબંધિત સમયે સદર લાભ લંબાવ્યો ન હતો. આ લાભ તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૨૨ ના સરકારી ઠરાવ જારી થયા પછી જ મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો. જોકે, વચગાળાના સમયગાળાની બાકી નીકળતી રકમ અરજદારોને ચૂકવવામાં આવી નથી. આથી, અરજદારોની ફરિયાદ માત્ર તેઓને ચૂકવવાની થતી બાકી રકમના સંબંધમાં જ છે.

૫.૩ વિદ્વાન વકીલ શ્રી ખાનચંદાનીના જણાવ્યા અનુસાર, આ મુદ્દો આ કોર્ટ દ્વારા ખાસ દીવાની અરજી નંબર ૪૩૬૮/૨૦૨૦ અને તેને સંલગ્ન બાબતોમાં નક્કી કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં તારીખ ૨૦/૦૨/૨૦૨૪ ના નિર્ણય દ્વારા સામાવાળાઓને બાકી નીકળતી રકમ ચૂકવવાનો આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પ્રસ્તુત અરજદારો પણ તે જ કેસના અરજદારો જેવી જ સમાન સ્થિતિમાં છે અને તેથી તેઓ તે જ સમાન લાભો મેળવવા માટે હકદાર છે.

૫.૪ વિદ્વાન વકીલ શ્રી ખાનચંદાનીએ વધુમાં રજૂઆત કરી કે ઉપરોક્ત તારીખ ૨૦/૦૨/૨૦૨૪ ના ચુકાદાને રાજ્ય સરકાર દ્વારા લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૪૨૩/૨૦૨૫ દ્વારા પડકારવામાં આવ્યો હતો, જેને આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા તારીખ ૨૭/૦૩/૨૦૨૫ ના આદેશથી ફગાવી દેવામાં આવી હતી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સ્પેશીયલ દીવાની અરજી નંબર ૪૩૬૮/૨૦૨૦ ના અરજદારોને તેમાં નિર્દેશિત કર્યા મુજબના લાભો ક્યારનાય મંજૂર કરી દેવામાં આવ્યા છે. તેથી, પ્રસ્તુત અરજદારો પણ તે જ સમાન દાદ મેળવવા હકદાર છે.

૬. સમગ્ર પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતા, વિશેષ કરીને જ્યારે અરજદારો તારીખ ૨૦/૦૨/૨૦૨૪ ના નિર્ણયના અરજદારો જેવી જ સમાન સ્થિતિમાં હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે અને આ કોર્ટનો નિર્ણય આખરી થઈ ગયો હોવાથી, આ કોર્ટ માટે આ મુદ્દો ઉપર ઉદ્દેખિત નિર્ણયથી સંપૂર્ણપણે આવરી લેવાયેલો છે. આથી, લાભાર્થી ફકરા ૭, ૮, ૮.૧, ૮.૨, ૯, ૯.૧, ૧૦, ૧૦.૧, ૧૧, ૧૧.૧, ૧૨, ૧૨.૧ અને ૧૩ અહીં નીચે પુનઃ રજૂ કરવામાં આવે છે.

"૭. આ કોર્ટની વિચારણા માટે ઉભો થતો એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું સામાવાળા-રાજ્ય રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના પગાર ધોરણને રૂપિયા ૯,૩૦૦-૩૪,૮૦૦ માં સુધારીને ઉચ્ચતર પગાર ધોરણના લાભો મંજૂર

કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં અને હકદાર હોવાની તારીખથી તારીખ ૧૬/૦૮/૧૯૯૪ ના સરકારી ઠરાવની તારીખ સુધીના સમયગાળાને માત્ર નોશનલ તરીકે ગણવાનો નિર્દેશ આપવામાં કાયદેસર રીતે યોગ્ય હતું? આ સંબંધમાં એવું જણાય છે કે અરજદારો દ્વારા બાકી નીકળતી રકમ મંજૂર કરવા માટે કરવામાં આવેલી વિનંતીઓનો વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર દ્વારા નીચેના આધારો પર વિરોધ કરવામાં આવી રહ્યો છે:-

(i) જે મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડમાં અરજદારો કામ કરી રહ્યા છે તેમાં બઢતી માટેની કોઈ જગ્યા ઉપલબ્ધ નથી.

(ii) અરજીમાં એવું કોઈ કથન નથી અને સંબંધિત સ્કૂલ બોર્ડ દ્વારા એવી કોઈ ખાતરી આપવામાં આવી નથી કે સંબંધિત સ્કૂલ બોર્ડના મહેકમમાં શિક્ષણ નિરીક્ષકની જગ્યા અસ્તિત્વમાં હતી.

(iii) અરજીઓ દાખલ કરવામાં વિલંબ થયો છે.

૮. આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે, વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર દ્વારા લેવાયેલા તમામ વાંધાઓ તદ્દન ખોટા ખ્યાલ પર આધારિત છે અને

તે તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૨૨ ના સરકારી ઠરાવમાં રાજ્ય સરકારના નિર્ણયથી પર છે. સરકારી ઠરાવનું બારીકાઈથી અવલોકન કરતા, વિશેષ કરીને સરકારી ઠરાવનો પ્રસ્તાવનાનો ભાગ તેના ઘડતર પાછળનું કારણ સ્પષ્ટપણે પ્રગટ કરે છે. એવું જણાય છે કે રાજ્ય સરકાર એ હકીકતથી વાકેફ હતી કે વિવિધ મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડમાં પ્રાથમિક શિક્ષકોને પ્રથમ ઉચ્ચતર ગ્રેડ મંજૂર કરવાની બાબતમાં ગંભીર વિસંગતતા અસ્તિત્વમાં હતી. એવું જણાય છે કે શિક્ષણ નિરીક્ષકની બઢતી માટેની કોઈ જગ્યા ઉપલબ્ધ ન હોવાને કારણે; ચોક્કસ મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડમાં કામ કરતા વરિષ્ઠ શિક્ષકો અન્ય એવા મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડમાં કામ કરતા જુનિયર શિક્ષકો દ્વારા મેળવવામાં આવતા પગાર કરતાં ઘણો ઓછો પગાર મેળવતા હશે જ્યાં શિક્ષણ નિરીક્ષકની બઢતી માટેની જગ્યા ઉપલબ્ધ હતી. આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે, આ વિસંગતતાથી વાકેફ હોઈને, રાજ્ય સરકાર સરકારી ઠરાવ લઈને આવી હતી અને જ્યારે સરકારી ઠરાવનો મુખ્ય હેતુ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો હતો કે સંબંધિત મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડના મહેકમમાં શિક્ષણ નિરીક્ષકની જગ્યા ન હોય તો પણ, પ્રાથમિક શિક્ષકો રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના ધોરણમાં ઉચ્ચતર ગ્રેડ માટે હકદાર બનશે.

૮.૧ આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે, એવું કહેવું કે રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના ધોરણમાં ઉચ્ચતર ગ્રેડની ચુકવણી બઢતીની જગ્યાની ઉપલબ્ધતા સાથે અવિરિછન્ન રીતે જોડાયેલી છે, તે સંપૂર્ણપણે ભ્રામક છે. આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે, જો શિક્ષણ નિરીક્ષકની બઢતી માટેની જગ્યા અસ્તિત્વમાં હોત, જે રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ નું પગાર ધોરણ ધરાવતી હતી, તો અરજદારો અને અન્ય તમામ સમાન સ્થિતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ શિક્ષણ નિરીક્ષકની જગ્યાના પગાર ધોરણ મુજબ પ્રથમ ઉચ્ચતર ગ્રેડમાં સુધારણા માટે આપોઆપ હકદાર બન્યા હોત અને જ્યારે અરજદારો અને તેવા સમાન સ્થિતિ ધરાવતા પ્રાથમિક શિક્ષકોની રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના પગાર ધોરણમાં ઉચ્ચતર ગ્રેડમાં સુધારણા માટેની હકદારી અંગે કોઈ વિવાદ ન હોત. વર્ષ ૨૦૦૯ થી પ્રસ્તુત અરજી સુધી અરજીઓ દાખલ કરવાનું મુખ્ય કારણ એ હતું કે સંબંધિત સ્કૂલ બોર્ડના મહેકમમાં શિક્ષણ નિરીક્ષકની જગ્યા અસ્તિત્વમાં ન હોવાને કારણે, પ્રાથમિક શિક્ષકો સાથે ઉચ્ચતર ગ્રેડમાં પગાર સુધારણાની બાબતમાં ભેદભાવ કરવામાં આવી રહ્યો હતો એટલે કે જ્યાં પણ શિક્ષણ નિરીક્ષકની જગ્યા ઉપલબ્ધ હતી, ત્યાં સુધારણા રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના પગાર ધોરણમાં થતી હતી અને જ્યાં આવી જગ્યા ઉપલબ્ધ નહોતી, ત્યાં સુધારણા રૂપિયા ૪,૫૦૦-૭,૦૦૦ ના પગાર ધોરણમાં થતી હતી.

૮.૨ આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે, જ્યારે રાજ્ય સરકારે ઉપરોક્ત વિસંગતતા નિવારવા માટે જ ઠરાવ પસાર કર્યો હતો, ત્યારબાદ રાજ્ય વતી વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર એવી દલીલ કરી શકે નહીં કે બાકી નીકળતી રકમની જોગવાઈ સંબંધિત સ્કૂલ બોર્ડમાં શિક્ષણ નિરીક્ષકની જગ્યાની ઉપલબ્ધતા પર નિર્ભર હોવી જોઈએ.

૯. વાસ્તવમાં, તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૨૨ ના સરકારી ઠરાવ જોતાં, જ્યારે તે ઠરાવે છે કે તારીખ ૦૧/૦૧/૧૯૯૬ થી, મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડમાં પ્રાથમિક શિક્ષકો વચ્ચે સમાનતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે, પ્રથમ ઉચ્ચતર ગ્રેડનો લાભ ચોક્કસ શરતોને આધીન રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના પગાર ધોરણમાં સુધારીને રૂપિયા ૯,૩૦૦-૩૪,૮૦૦ કરવામાં આવશે અને જ્યારે શરત નંબર ૨ માં હકદાર હોવાની તારીખથી સરકારી ઠરાવની તારીખ સુધીના સમયગાળાને કાલ્પનિક તરીકે ગણવા વિશે જણાવવામાં આવ્યું છે તેમ છતાં, સરકારી ઠરાવમાં એવી કોઈ શરત જોવા મળતી નથી કે જો સંબંધિત મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડના મહેકમમાં શિક્ષણ નિરીક્ષકની જગ્યા ઉપલબ્ધ હોય, તો જ પ્રાથમિક શિક્ષક હકદાર હોવાની તારીખથી સરકારી ઠરાવની તારીખ સુધીની બાકી નીકળતી રકમ માટે હકદાર બનશે.

૯.૧ આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે, એવું કહેવું કે બાકી નીકળતી રકમ માત્ર એવા જ સ્કૂલ બોર્ડને મંજૂર કરવામાં આવશે જ્યાં શિક્ષણ નિરીક્ષકની જગ્યા અસ્તિત્વમાં હતી, તે સરકારી ઠરાવના મૂળ હેતુની જ વિરુદ્ધ જશે અને તેનાથી એક વિસંવાદી પરિસ્થિતિ સર્જાશે. સ્પષ્ટતા કરવા માટે, એક તરફ સરકાર સ્કૂલ બોર્ડમાં જ્યાં શિક્ષણ નિરીક્ષકની જગ્યા ઉપલબ્ધ હતી અને જ્યાં આવી જગ્યા ઉપલબ્ધ નહોતી તેવા સ્કૂલ બોર્ડના પ્રાથમિક શિક્ષકો વચ્ચે પ્રથમ ઉચ્ચતર ગ્રેડની ચુકવણીમાં રહેલી વિસંગતતા સુધારવા માટે એક ઠરાવ લઈને આવે છે. આવી નીતિ લાવ્યા પછી હવે એવું કહેવું કે બાકી નીકળતી રકમની ચુકવણી શિક્ષણ નિરીક્ષકની બઢતીની જગ્યાની ઉપલબ્ધતા પર આધારિત રહેશે, તે તે જ વિસંગતતાને કાયમી રાખવા બરાબર થશે જેને સુધારવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો. આ વિસંવાદિતા એટલી સ્પષ્ટ છે કે તેનો દુરુપયોગ થઈ શકે છે.

૧૦. વાસ્તવમાં, એવું જણાય છે કે રાજ્ય સરકારે પણ સરકારી ઠરાવનો તેના સાચા સંદર્ભમાં અમલ કર્યો નથી, વિશેષ કરીને એ હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા કે રાજ્ય સરકારે તારીખ ૨૦/૦૪/૨૦૨૩ ના રોજ એક આદેશ પસાર કર્યો હતો એટલે કે સમાન સ્થિતિ ધરાવતા પ્રાથમિક શિક્ષકોએ આ કોર્ટ સમક્ષ સ્પેશિયલ દીવાની અરજી નંબર ૫૮૪૯/૨૦૨૩ અને તેને સંલગ્ન બાબતોમાં રિટ અરજીઓ દાખલ કર્યા

પછી, જે સુરત મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડના પ્રાથમિક શિક્ષકો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમણે સમાન ફરિયાદ ઉઠાવી હતી અને જ્યારે તારીખ ૨૦/૦૪/૨૦૨૩ ના આદેશથી, રાજ્ય સરકારે એવું ઠરાવવું યોગ્ય માન્યું હતું કે સુરત મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડમાં કામ કરતા સદર પ્રાથમિક શિક્ષકો વધુ હકદાર બનશે, વિશેષ કરીને કારણ કે સુરત મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડના મહેકમમાં શિક્ષણ નિરીક્ષકની બઢતી માટેની જગ્યા ઉપલબ્ધ હતી. આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે, તારીખ ૦૧/૦૧/૧૯૯૬ થી શિક્ષણ નિરીક્ષકની કોઈ જગ્યાની ઉપલબ્ધતા ધ્યાને લીધા વિના રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના પગાર ધોરણમાં ઉચ્ચતર ગ્રેડનો લાભ મંજૂર કરતો ઠરાવ લાવ્યા પછી, રાજ્ય સરકાર માટે બાકી નીકળતી રકમના લાભની મંજૂરી માત્ર એવા જ પ્રાથમિક શિક્ષકો પૂરતી મર્યાદિત રાખવાનું ખુદ્દું નહોતું જ્યાં શિક્ષણ નિરીક્ષકની જગ્યા અસ્તિત્વમાં હતી. ઉપરોક્ત કારણોસર, વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરના વલણને માન્ય રાખી શકાય નહીં અને તેને ફગાવી દેવામાં આવે છે.

૧૦.૧ આ તબક્કે એ પુનઃ રજૂ કરવું જરૂરી રહેશે કે તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૨૨ ના સરકારી ઠરાવનો આશય, જો કાળજીપૂર્વક વાંચવામાં આવે તો, સામાન્ય નિયમમાં અપવાદ પૂરો પાડવાનો હતો અને

જ્યારે એવું જણાય છે કે તે કદાચ ખાસ દીવાની અરજી નંબર ૧૩૬૮૭/૨૦૦૯ અને તેને સંલગ્ન બાબતોમાં તારીખ ૨૬/૦૯/૨૦૧૭ ના નિર્ણયમાં વિદ્વાન સમાન ન્યાયપીઠના અવલોકનો પર આધારિત હતો જેથી વિવિધ નગરપાલિકાઓના સ્કૂલ બોર્ડમાં કામ કરતા પ્રાથમિક શિક્ષકો વચ્ચે શિક્ષણ નિરીક્ષકની ઉચ્ચ જગ્યાની ઉપલબ્ધતાના આધારે કોઈ ભેદભાવ ન થાય તે સુનિશ્ચિત કરી શકાય, સરકારી ઠરાવમાં, અન્ય બાબતોની સાથોસાથ, એવું પરિકલ્પિત કરવામાં આવ્યું હતું કે તારીખ ૦૧/૦૧/૧૯૯૬ પછી, ઉચ્ચતર ગ્રેડમાં પગારની ચુકવણી રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના દરે થશે અને જ્યારે સરકારી ઠરાવ આ પગાર સુધારણાને માત્ર એવા જ સ્કૂલ બોર્ડ પૂરતો મર્યાદિત રાખતો નથી જ્યાં શિક્ષણ નિરીક્ષકની જગ્યા ઉપલબ્ધ હતી.

૧૧. જ્યાં સુધી તારીખ ૧૬/૦૯/૨૦૨૦ ના લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૪૩૩૯/૨૦૨૦ માં નામદાર ડિવિઝન બેંચના નિર્ણય પર રાખવામાં આવેલા આધારનો સંબંધ છે, જ્યારે એવું દર્શાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે કે પ્રસ્તુત કેસની હકીકતો અને નામદાર ડિવિઝન બેંચ સમક્ષના કેસની હકીકતો સમાન હતી, પરંતુ આ કોર્ટને એવું જણાતું નથી. આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે અને નામદાર ડિવિઝન બેંચ સમક્ષના કેસની હકીકતોમાં, એવું જણાય છે કે જુનિયર કારકુનો, જેમના મહેકમમાં

સિનિયર કારકુનોની જગ્યા ઉપલબ્ધ હતી, તેઓ હેડ ક્લાર્કના સંવર્ગમાં ઉચ્ચતર ગ્રેડ સ્કેલ મંજૂર કરવા માટે વિનંતી કરી રહ્યા હતા અને જ્યારે નામદાર ડિવિઝન બેંચે, અન્ય બાબતોની સાથોસાથ, એવું અવલોકન કર્યું હતું કે તારીખ ૧૬/૦૮/૧૯૯૪ ના સરકારી ઠરાવના કલોઝ ૩(૩) અનુસાર, ઉચ્ચતર ગ્રેડ પરિષ્ઠ કારકુનની જગ્યાના પગાર ધોરણમાં એટલે કે મહેકમમાં ઉપલબ્ધ ઉચ્ચ જગ્યા પર મળવાપાત્ર થશે, હેડ ક્લાર્કની જગ્યા પર નહીં. આમ, આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે, પ્રસ્તુત કેસની હકીકતો નામદાર ડિવિઝન બેંચ સમક્ષની હકીકતો કરતાં અલગ હોવાને કારણે, તારીખ ૧૬/૦૮/૨૦૨૦ ના નિર્ણયમાં નામદાર ડિવિઝન બેંચનું અવલોકન રાજ્ય સરકારના બચાવને આગળ વધારશે નહીં, જેવું વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે. ફરીથી રાજ્ય સરકારે તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૨૨ ના રોજ ઠરાવ પસાર કરીને અરજદારોની હકદારીનો સ્વીકાર કર્યો હોવાથી, ડિવિઝન બેંચના નિર્ણય પર રાખવામાં આવેલો આધાર તદ્દન ખોટા સ્થાને પ્રતીત થાય છે.

૧૧.૧ જ્યાં સુધી અન્ડર સેક્રેટરી દ્વારા દાખલ કરાયેલા જવાબના સોગંદનામામાં વિલંબના પાસાને સ્પષ્ટ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે, ત્યાં સુધી એ ઉદ્દેશ કરવો જરૂરી છે કે સરકારી ઠરાવ પોતે જ તારીખ ૦૧/૦૧/૧૯૯૬ થી પ્રાથમિક શિક્ષકોની પ્રથમ ઉચ્ચતર સ્કેલમાં પગાર

સુધારણાની હકદારીની પરિકલ્પના કરે છે. એકમાત્ર ફરિયાદ હકદાર હોવાની તારીખથી સરકારી ઠરાવ જારી થયાની તારીખ સુધીની બાકી નીકળતી રકમની ચુકવણીના સંબંધમાં હતી. જ્યારે સામાવાળું રાજ્ય તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૨૨ ના સરકારી ઠરાવ પસાર થયા પહેલા અરજી દાખલ કરવામાં થયેલા વિલંબના સંબંધમાં વાંધો ઉઠાવવામાં કાયદેસર રીતે યોગ્ય હોઈ શકે કે ન પાડા હોઈ શકે, તેમ છતાં આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે, રાજ્ય સરકારે તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૨૨ ના રોજ સરકારી ઠરાવ પસાર કર્યા પછી વિલંબના સંબંધમાં કરાયેલી દલીલને ગ્રાહ્ય રાખી શકાય નહીં. સદર સરકારી ઠરાવે અરજદારોની રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના સ્કેલમાં પ્રથમ ઉચ્ચતર સ્કેલના લાભ માટેની હકદારીનો સ્વીકાર કર્યો છે. એકમાત્ર પડકાર અરજદારોની બાકી નીકળતી રકમ મેળવવાની હકદારીના સંબંધમાં છે જે સરકારી ઠરાવ અનુસાર માત્ર કાલ્પનિક રીતે જ મળવાપાત્ર થશે. આમ, આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે, તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૨૨ ના રોજ સરકારી ઠરાવ જારી થવા પર અને ફરિયાદ બાકી નીકળતી રકમને કાલ્પનિક તરીકે ગણવાના સંબંધમાં હોવાથી, પ્રસ્તુત અરજી વિલંબના કારણે બાધિત નથી કારણ કે દાવાનું કારણ તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૨૨ ના સરકારી ઠરાવ સાથે જ સંબંધિત છે.

૧૨. મૂળ મુદ્દા પર પાછા ફરતા, સરકારી ઠરાવને જોતાં લાભાર્થીઓને બાકી નીકળતી રકમની બિન-ચુકવણીના સંબંધમાં રાજ્ય સરકાર દ્વારા લેવાયેલા વલણનું કોઈ પણ કારણ પ્રગટ થતું નથી. તેનાથી વિપરીત, ઉપર નોંધ્યા મુજબની પ્રસ્તાવનાના ભાગોનું અવલોકન પ્રગટ કરે છે કે મુખ્ય કારણોમાંનું એક, જે રાજ્ય સરકાર સમક્ષ હતું, તે એ હકીકત હતી કે વિસંગતતાને કારણે, ઉપર સ્પષ્ટ કર્યા મુજબ, જે મહેકમમાં શિક્ષણ નિરીક્ષકની બઢતી માટેની જગ્યા ઉપલબ્ધ હતી ત્યાં જુનિયર શિક્ષકોને સુધારણા પર રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના ઉચ્ચતર પગાર ધોરણમાં પગાર ચૂકવવામાં આવતો હતો જ્યારે જે મહેકમમાં બઢતી માટેની જગ્યાઓ ઉપલબ્ધ નહોતી ત્યાં સિનિયર શિક્ષકોને રૂપિયા ૪,૫૦૦-૭,૦૦૦ ના સ્કેલમાં એટલે કે કનિષ્ઠ શિક્ષકોને ચૂકવવામાં આવતા સ્કેલ કરતાં નીચા સ્કેલમાં પગાર ચૂકવવામાં આવતો હતો. આવી વિસંગતતા દૂર થાય તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે જ રાજ્ય સરકાર દ્વારા સરકારી ઠરાવ ઘોષિત કરવામાં આવ્યો હતો અને આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે, જ્યારે રાજ્ય સરકાર એ હકીકતથી વાકેફ હતી કે વિસંગતતાને કારણે, વરિષ્ઠ શિક્ષકોમાં અસંતોષ ઊભો થશે, જેઓ માત્ર મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડના મહેકમમાં શિક્ષણ નિરીક્ષકની જગ્યા ન હોવાને કારણે રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના સ્કેલમાં ઉચ્ચતર ગ્રેડની ચુકવણી માટે હકદાર બનતા નહોતા, ત્યારે રાજ્ય સરકાર માટે એ અનિવાર્ય હતું કે તેણે પ્રસ્તુત

અરજદારો જેવા શિક્ષકોને પગારની બાકી નીકળતી રકમ ચૂકવવાનું સુનિશ્ચિત કરવું જોઈતું હતું.

૧૨.૧ વધુમાં, તે સ્પષ્ટપણે જણાય છે કે સરકારી ઠરાવ બાકી નીકળતી રકમ રોકી રાખવા માટે કોઈ તર્ક પૂરો પાડવામાં નિષ્ફળ રહે છે, અને જવાબના સોગંદનામામાં પુરાવા તરીકે વિલંબ અંગેની દલીલમાં વજૂદ ન હોવાનું ધ્યાનમાં લેતા, વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર દ્વારા વિલંબના સંબંધમાં કરવામાં આવેલી રજૂઆતો ટકી શકે તેવી નથી અને તેથી તે ફગાવી દેવામાં આવે છે.

૧૩. આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે, ઉપરોક્ત ચર્ચા અને અવલોકનોના આધારે, એવું જણાય છે કે તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૨૨ નો સરકારી ઠરાવ જ્યાં સુધી બાકી નીકળતી રકમની ચુકવણી પર પ્રતિબંધ મૂકે છે, ત્યાં સુધી તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જરૂરી છે. તેથી, નીચે મુજબના નિર્દેશો પસાર કરવામાં આવે છે:—

(i) પ્રસ્તુત અરજી આથી મંજૂર કરવામાં આવે છે.

(ii) તારીખ ૧૨/૧૦/૨૦૨૨ નો સરકારી ઠરાવ જ્યાં સુધી હકદાર હોવાની તારીખથી સરકારી ઠરાવની તારીખ સુધીના સમયગાળાને કાલ્પનિક તરીકે ગણવા વિશે જણાવે છે ત્યાં સુધી તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવામાં આવે છે.

(iii) અરજદારો રૂપિયા ૫,૦૦૦-૮,૦૦૦ ના પગાર ધોરણમાં પ્રથમ ઉચ્ચતર ગ્રેડ મુજબ સુધારણા પર બાકી નીકળતી રકમ મેળવવા માટે હકદાર હોવાનું જાહેર કરવામાં આવે છે એટલે કે તેમની હકદારીની તારીખથી સરકારી ઠરાવની તારીખ સુધી. બાકી નીકળતી રકમની ગણતરી કરીને આજથી ૧૨ અઠવાડિયાના સમયગાળાની અંદર અરજદારોને ચૂકવી આપવામાં આવે. પ્રસ્તુત કેસની હકીકતોમાં, વિશેષ કરીને કારણ કે આ રાજ્ય સરકારના એક નીતિવિષયક નિર્ણય સંબંધિત છે, જ્યાં સામાન્ય નિયમમાં એક અપવાદ કરવામાં આવ્યો છે, તેથી, આ કોર્ટના સુવિચારેલા મતે, અરજદારો બાકી નીકળતી રકમ પર કોઈ વ્યાજ મેળવવા હકદાર નથી. અરજી મંજૂર તરીકે નિકાલ કરવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત હદ સુધી રુલ આથી સંપૂર્ણ સ્વીકારવામાં આવે છે."

૭. ઉપર મુજબના ફકરા ૧૩ માં આ કોર્ટ દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશોને ધ્યાનમાં લેતા, વિશેષ કરીને સદર નિર્દેશો પૂર્વેની ચર્ચાઓના આધારે, એવું જાહેર કરવામાં આવે છે કે અરજદારો રૂપિયા ૫૦૦૦-૮૦૦૦ ના પગાર ધોરણના પ્રથમ ઉચ્ચતર ગ્રેડ મુજબ સુધારણા પર બાકી નીકળતી રકમ મેળવવા માટે હકદાર છે એટલે કે તેમની હકદારીની તારીખથી ઠરાવની તારીખ સુધી. આ ચુકાદો મળ્યાની તારીખથી ૧૨ અઠવાડિયાના સમયગાળાની અંદર બાકી નીકળતી રકમની ગણતરી કરીને અરજદારોને ચૂકવી આપવામાં આવશે.

૮. ઉપરોક્ત નિર્દેશો સાથે, પ્રસ્તુત અરજીઓ મંજૂર તરીકે નિકાલ કરવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત હદ સુધી રુલ આથી સંપૂર્ણ સ્વીકારવામાં આવે છે. પ્રત્યક્ષ બજવણીની પરવાનગી છે.

(નિર્ઝર એસ. દેસાઈ, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.